



รายงานโครงการวิจัย

ศึกษาการใช้ปัจจัยการผลิตและผลตอบแทนต่อหน่วยในระบบการผลิตพืชสวน
Study of Production Factors and Return Per Unit in the
Horticultural Production Systems

นางวิลาวัณย์ ไคร์ครวญ
Mrs Wilawan Kraikruan

ปี พ.ศ.2558



รายงานโครงการวิจัย

ศึกษาการใช้ปัจจัยการผลิตและผลตอบแทนต่อหน่วยในระบบการผลิตพืชสวน
Study of Production Factors and Return Per Unit in the
Horticultural Production Systems

นางวิลาวัณย์ ไคร์ครวญ
Mrs Wilawan Kraikruan

ปี พ.ศ.2558

สารบัญ

	หน้า
ชื่อกิจกรรมงานวิจัย.....	1
ผู้วิจัย.....	1
บทคัดย่อภาษาไทย.....	1
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	2
บทนำ.....	3
อุปกรณ์และวิธีดำเนินการ.....	4
ผลการวิจัย.....	6
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	23
เอกสารอ้างอิง.....	24
ภาคผนวก.....	26

โครงการวิจัย: ศึกษาการใช้ปัจจัยการผลิตและผลตอบแทนต่อหน่วยในระบบการผลิตพืชสวน
Study of Production Factors and Return Per Unit in the Horticultural
Production Systems.

ชื่อการทดลอง

การใช้ปัจจัยการผลิตไม้ผล รวมถึงผลตอบแทนที่ได้รับในระบบการผลิตในเขตอำเภอสามพราน
และนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

Using the Fruit Production Factors and Return in Production Systems at Sam Phran
District and Nakhon Chai Si District, Nakhornpathom Province.

ผู้ดำเนินงานวิจัย

อุทัยวรรณ ทรัพย์แก้ว^{1/} วิลาวัลย์ ไคร์ครวญ^{1/}
เกษมศักดิ์ ผลากร^{1/} สุภาภรณ์ สาชาติ^{1/}

คำสำคัญ: ปัจจัยการผลิต ต้นทุน ผลตอบแทนจากการลงทุน ความคุ้มค่า

บทคัดย่อ

ปัจจัยการผลิตและการจัดการเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน นับเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ผลิตต้องมีข้อมูลก่อนการตัดสินใจที่จะผลิตสินค้าใดๆ โดยเฉพาะในการผลิตพืชสวน ที่มีต้นทุนการผลิตสูง ซึ่งสำหรับไม้ผลที่มีช่วงอายุการผลิตยาวนาน และการปฏิบัติดูแลรักษาที่แตกต่างกันนั้นย่อมมีการใช้ปัจจัยการผลิตที่แตกต่างกัน และพบว่าไม้ผลในจังหวัดนครปฐม โดยเฉพาะในอำเภอสามพราน และอำเภอนครชัยศรี นั้นมีคุณภาพผลไม้ที่ได้มาตรฐาน และเกษตรกรมีทักษะในการผลิตไม้ผลเป็นอย่างดี จึงได้ทำการศึกษาระบบการผลิต และการใช้ปัจจัยการผลิต รวมถึงผลตอบแทนในระบบการผลิตไม้ผล ได้แก่ ส้มโอ ชมพู่ ฝรั่ง และมะนาว ในพื้นที่อำเภอสามพราน และนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยมีการศึกษาเชิงสำรวจ (Exploration Research) และเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ทดียบภูมิ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร รูปแบบการใช้ปัจจัยการผลิต การดูแลรักษาของไม้ผลในแต่ละช่วงในการผลิต รวมถึงปัญหาและอุปสรรค นำข้อมูลมาวิเคราะห์สถิติ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์การใช้ปัจจัยการผลิตและผลตอบแทนต่อการลงทุน

ผลการศึกษาพบว่าได้ทำการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอ จำนวน 65 ราย เกษตรกรผู้ปลูกฝรั่ง จำนวน 38 ราย เกษตรกรผู้ปลูกชมพู่ จำนวน 46 ราย และเกษตรกรผู้ปลูกมะนาว จำนวน 15 ราย พื้นที่ปลูกไม้ผลเป็นพื้นที่ลุ่ม ดินเหนียว ปลูกแบบยกร่องสวน อาศัยน้ำจากแหล่ง

^{1/} สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร ลาดยาว จตุจักร กทม. 10900

ธรรมชาติ ซึ่งพบว่าต้นทุนการใช้จ่ายการผลิต ส้มโอ ชมพู่ ฝรั่ง และมะนาว ในช่วงที่ยังไม่สามารถให้ผลผลิตของปีแรก เกษตรกรมีต้นทุนการผลิต 51,257 บาท 33,566 บาท 38,106 บาท และ 41,640 บาท ต่อไร่ต่อปีตามลำดับ และในปีที่ 2 ขึ้นไปมีต้นทุนการผลิต 38,288 บาท 19,712 บาท 20,777 บาท และ 22,879 บาท ต่อไร่ต่อปี ตามลำดับ ซึ่งเป็นต้นทุนผันแปรรวมกับต้นทุนคงที่ และเมื่อนำมาวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) แสดงให้เห็นว่าถึงแม้เกษตรกรจะต้องลงทุนในการผลิตไม้ผลในช่วงที่ยังไม่สามารถให้ผลผลิตนั้นเมื่อถึงช่วงผลไม้ออกให้ผลผลิตเต็มที่ได้แล้วพบว่า ให้อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนของการผลิตส้มโอ ชมพู่ ฝรั่ง และมะนาว 209.98% 160.04% 74.49% และ 31.57% ตามลำดับ จึงแสดงให้เห็นว่าการลงทุนผลิตส้มโอ ชมพู่ นั้นมีความคุ้มค่าในการลงทุนสูงอย่างยิ่ง สำหรับฝรั่ง และมะนาว นั้นมีความคุ้มค่าในการลงทุนแต่ไม่มากเมื่อเทียบกับผลไม้ชนิดอื่น

Abstract

The management and the production factor for effective return on investment. It is important that producers must have before making a decision to produce any. Especially in the horticultural production have high production costs. The fruit for a long period of production and practice to take care have at different that also have to use different inputs as well. The fruit in Nakhornpathom Province especially at Sam Phran District and Nakhon Chai Si District have good quality of the fruit and farmers has the skill in the fruit production well. The study of process and production factor using include the returns in the fruit production system. Kinds of fruits namely, Pomelo, Rose apple, Guava, and lemon at the Sam Phran District and Nakhon Chai Si District, Nakhornpathom Province. The study by exploration research and the data was collected from primary and secondary data. The data was of the general farmers. Using of production factor format. The practice should look after of the fruit in period each in the production. Include an obstacle and a problem. The statistics used were frequencies, percentages, averages, and analyse the production factor using and return on investment.

The results of study show that survey to collect the data from the farmers interview growing the pomelo 65 farmers, the guava 38 farmers, a rose apple 46 farmers, and the lemon 15 farmers. The area grows the low-land fruit basically and clay. The raised beds garden and using water from a nature place. Which was using costs of the production factors in Pomelo, Rose apple, Guava, and lemon. While can't give a product first year yet. The farmers has costs of the production were 51,257 baht 33,566 baht 38,106 baht and 41,640 baht/rai/year respectively. And the second years has costs of the production were 38,288 baht 19,712 baht 20,777 baht and 22,879 baht/rai/year respectively. Which were the

variable costs include the fixed costs. The findings analyzed that return on investment (ROI). Shows that even though farmers have to invest in fruit production in the range can not yield when the fruit has been found to yield fully. Rate of return on investment in Pomelo, Rose apple, Guava, and lemon were 209.98% 160.04% 74.49% and 31.57% respectively. It shows that the investment produces Pomelo, Rose apple, they have worth the investment especially for Guava, and lemon are worth the investment, but not much compared to other fruits.

Keywords: production factor, cost, return on investment, worth

บทนำ (Introduction)

ในการผลิตพืชเป็นการค้า สิ่งสำคัญที่จะทำให้การผลิตประสบความสำเร็จ ปัจจัยการผลิตและการจัดการเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน นับเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ผลิตต้องมีข้อมูลก่อนการตัดสินใจที่จะผลิตสินค้าใดๆ โดยเฉพาะในการผลิตพืชสวน ที่มีต้นทุนการผลิตสูง และการผลิตพืชสวนแต่ละชนิดจะมีระดับการใช้ปัจจัยการผลิตที่แตกต่างกัน หากเป็นไม้ผลจะมีอายุกว่าจะให้ผลผลิตยาวนาน แต่ช่วงการเจริญเติบโตมีการปฏิบัติดูแลรักษาแตกต่างกัน และยังขึ้นกับแหล่งปลูก ในขณะที่ไม้ดอกไม้ประดับเป็นพืชที่มีต้นทุนการผลิตที่สูง มีการปฏิบัติพิถีพิถันกว่าพืชอื่นๆ อาจจะต้องมีอุปกรณ์และการปฏิบัติเป็นพิเศษ หรือมีโรงเรือนเพื่อควบคุมคุณภาพของผลผลิต การศึกษาปัจจัยในระบบการผลิตพืชสวนทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจลงทุนการผลิตพืชสวน รวมถึงหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการคำนวณค่าทดแทนในกรณีเกิดภัยธรรมชาติได้ต่อไป

การใช้ปัจจัยการผลิต ในระบบการผลิตพืชสวนเราทราบว่าต้องมีความแตกต่างกัน การศึกษาจึงต้องให้ครอบคลุม และมีความเฉพาะเจาะจงในแต่ละพืช ตั้งแต่ลักษณะเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร การเข้าร่วมกลุ่มของเกษตรกร สภาพการผลิต ต้นทุนการผลิต ทั้งด้านแรงงานและปัจจัยการผลิต ค่าเสื่อมราคา และค่าซ่อมแซมของเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการผลิต รวมทั้งข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ของเกษตรกรทำให้ทราบถึงปัญหาด้านการผลิต ด้านการจำหน่าย ผลตอบแทนของเกษตรกร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานด้านต้นทุนต่อหน่วยในระบบการผลิตพืชสวน เป็นแนวทางสำหรับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และผู้ประกอบการในการตัดสินใจลงทุนผลิตพืชสวน นักวิจัยสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพิจารณางบประมาณงานวิจัยได้อย่างเหมาะสม และหน่วยงานภาครัฐสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการคำนวณค่าทดแทนในกรณีเกิดภัยธรรมชาติได้

การศึกษาต้นทุนการผลิตพืชสวน เคยได้มีการดำเนินการหลายพืช เช่น

ธนกร (๒๕๕๔) ศึกษาการเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดสารพิษ กับการผลิตผักโดยใช้สารเคมี กรณีศึกษาในพื้นที่ ตำบลบึงพระ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งผลการศึกษาพบว่าต้นทุนทั้งหมดจากการผลิตผักคะน้า ผักกวางตุ้ง และผักกาดหอม ของเกษตรกรที่ผลิตผักปลอดสารพิษสูงกว่าเกษตรกรที่ผลิตผักโดยใช้สารเคมี แต่รายได้ของการผลิตผักปลอดสารพิษสูงกว่าการผลิตผักโดยใช้สารเคมี และผลตอบแทน

จากการลงทุนพบว่า อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนจากการผลิตผักปลอดสารพิษสูงกว่าการผลิตผักจากการใช้สารเคมี

ฐิตาภรณ์ (๒๕๕๒) วิเคราะห์เปรียบเทียบรายได้ ต้นทุน ผลตอบแทนจุดคุ้มทุน และส่วนเก็ที่ปลอดภัยจากการผลิตมะนาวในฤดูกลาง และนอกฤดูกลาง พบว่าต้นทุนรวมของการผลิตมะนาวนอกฤดูกลางมากกว่าการผลิตมะนาวในฤดูกลาง แต่รายได้จากการผลิตมะนาวนอกฤดูกลางมากกว่าการผลิตมะนาวในฤดูกลาง และอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนจากการผลิตมะนาวนอกฤดูกลางมากกว่ามะนาวในฤดูกลาง

กิตติพร (๒๕๔๔) วิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน และความเสี่ยงของการผลิตหน่อไม้ฝรั่ง ระหว่างปลอดสารพิษโดยมีสัญญาซื้อขายและการผลิตที่ใช้สารเคมีโดยไม่มีสัญญาซื้อขาย ในจังหวัดนครปฐม พบว่าการผลิตหน่อไม้ฝรั่งของเกษตรกรที่มีสัญญาซื้อขายสูงกว่าเกษตรกรไม่มีสัญญาซื้อขายเพียงเล็กน้อย และผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับสำหรับมีสัญญาซื้อขายจะต้องขึ้นอยู่กับคุณภาพและปริมาณ ของเงื่อนไขในการทำสัญญา มีความเสี่ยงสูงกว่าเกษตรกรที่ปลูกหน่อไม้ฝรั่งโดยไม่มีสัญญาซื้อขาย

ฉัตร (๒๕๓๓) ศึกษาเกี่ยวกับการผลิตผักกวางมั่ง และไม่กวางมั่ง ในเขตพระโขนงภาชีเจริญ และบางบัวทอง พบว่าผักกวางมั่งให้ผลตอบแทนสุทธิต่ำกว่าการผลิตผักไม่กวางมั่ง ทั้งนี้เนื่องจากการผลิตที่แตกต่างกัน และทำเลการปลูกผักที่เหมาะสมแตกต่างกัน

เบญจมาศ (๒๕๓๘) ได้ทำการศึกษาเรื่องเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนประสิทธิภาพ ระหว่างเกษตรกรที่ใช้ธรรมชาติและเกษตรกรที่ใช้สารเคมี ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงผลผลิตผักแต่ละชนิดที่ทำการศึกษามีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ แรงงานที่ใช้ในการผลิตและดูแลรักษา มูลค่าปุ๋ย มูลค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ทางด้านวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนพบว่า เกษตรกรที่ใช้สารธรรมชาติจะดีกว่าไรสุทธิสูงกว่าเกษตรกรที่ใช้สารเคมีมากเพราะมีต้นทุนที่ต่ำกว่า

จังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตกตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำท่าจีน ซึ่งเป็นพื้นที่ในบริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางมีพื้นที่ ๒,๑๖๘.๓๒๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๓๕๕,๒๐๔ ไร่ ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครปฐม โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นที่ราบ ถึงค่อนข้างราบเรียบ ไม่มีภูเขาและป่าไม้ ระดับความแตกต่างของความสูงของพื้นที่อยู่ระหว่าง ๒ - ๑๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง สภาพพื้นที่โดยทั่วไปลาดจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ และตะวันตกสู่ตะวันออกมีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านจากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้พื้นที่ทางตอนเหนือ และทางตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ดอนส่วนพื้นที่ทางตอนกลางของ จังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีที่ดอนกระจายเป็นแห่ง ๆ และมีแหล่งน้ำกระจาย สำหรับพื้นที่ด้านตะวันออก และด้านใต้เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน มีคลองธรรมชาติและคลองข่อยที่ขุดขึ้นเพื่อการเกษตรและคมนาคมอยู่มาก พื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเล ๒ - ๔ เมตร

พื้นที่ส่วนใหญ่มีความชุ่มชื้น อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำนา ทำไร่และทำสวน แต่ก็มีบางส่วนของจังหวัดที่มีพื้นที่เป็นดินเปรี้ยว มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน นอกจากนั้นยังมีคลองธรรมชาติและคลองข่อยที่ขุดขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตร ดินส่วนใหญ่เป็นดินตะกอนลำน้ำที่เรียกว่า Alluvial Soil โดยมากดินจะมีความอุดมสมบูรณ์ในระดับปานกลางถึงดี จึงเป็นจังหวัดที่มีความเหมาะสมในการปลูกไม้ผลเพราะทำให้คุณภาพรสชาติดี เป็นที่ต้องการของตลาด ไม้ผลที่นิยมปลูกในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ส้มโอ ชมพู่กล้วย มะพร้าว น้ำหอม ส้มเขียวหวาน ขนุน พุทรา องุ่น มะละกอ และมะม่วงพันธุ์ต่าง และเป็นที่ยอมรับกันดีว่าผลผลิตไม้ผลจาก อำเภอสามพราน และ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมมีคุณภาพได้มาตรฐาน และเกษตรกรมีทักษะในการผลิตไม้ผลเป็นอย่างดี จึงเหมาะสำหรับการเป็นต้นแบบในการศึกษากระบวนการผลิต จึงสมควรที่จะได้ทำการศึกษาคำใช้ปัจจัยการผลิต รวมถึงผลตอบแทนในระบบการผลิตไม้ผลในพื้นที่ดังกล่าว

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

1. เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม อุปกรณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกร

การทดลองที่ 1 การใช้ปัจจัยการผลิตส้มโอ ชมพู่ ฝรั่ง มะนาว รวมถึงผลตอบแทนที่ได้รับในระบบการผลิตในเขตอำเภอสามพราน และนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

แบบวิธีวิจัย

เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Exploration Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ได้แก่รูปแบบการใช้ปัจจัยการผลิต การดูแลรักษาของไม้ผลในแต่ละช่วงในการผลิต รวมถึงปัญหาและอุปสรรค โดยการใช้แบบสอบถามด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิต นำมาวิเคราะห์สถิติหากขั้นตอนใดต้องแก้ไข ด้วยการวิจัยจะได้นำเสนอนักวิจัยต่อไป

ขั้นตอนการวิจัย

1. เตรียมแบบสอบถามที่ผู้ตอบสามารถแสดงความเห็นได้เต็มที่ โดยแบบสอบถามจะมี 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิต การใช้ปัจจัยการผลิต และปัญหาอุปสรรคในด้านการผลิต การตลาด และความต้องการให้หน่วยงานราชการช่วยเหลือและข้อเสนอแนะ
2. เลือกประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เกษตรกรที่ปลูกไม้ผลในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่จะดำเนินการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้กำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบถาม
3. เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลต่างๆ
4. นำข้อมูลมาวิเคราะห์สถิติ ทั้งแบบวิเคราะห์เชิงพรรณนา วิเคราะห์เชิงอนุมาน วิเคราะห์เชิง

เศรษฐศาสตร์

การบันทึกข้อมูล

- ข้อมูลปฐมภูมิ (ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร)
- ข้อมูลทุติยภูมิ (สภาพอากาศ สังคม เศรษฐกิจ)
- ข้อมูลของส้มโอ
- ด้านต้นทุนและผลตอบแทนมีตัวแปรที่ทำการศึกษา คือ

1. ต้นทุน

1.1 ต้นทุนคงที่

1.2 ต้นทุนแปรผันแปร

1.2.1 ค่าแรงงาน

1.2.2 ปัจจัยในการผลิต (พันธุ์ ปุ๋ย สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อุปกรณ์ที่ช่วยในการปรับปรุง

คุณภาพ ฯลฯ)

1.2.3 ค่าใช้จ่ายอื่น เช่นค่าขนส่ง ค่าเก็บรักษา ฯลฯ

2. ผลตอบแทน รายได้จากการขายผลผลิต

- ปัญหาในการผลิต และความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในแต่ละกระบวนการ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ธนกร (2554) ได้อธิบายสูตรการคำนวณต้นทุนการผลิตพอสรุปได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ต้นทุนทั้งหมด} &= \text{ต้นทุนคงที่} + \text{ต้นทุนผันแปร} \\ (\text{TC}) &= (\text{FC}) + (\text{VC}) \\ \text{ก) ต้นทุนคงที่ (FC)} &= \text{ค่าเช่าที่ดิน} + \text{ค่าใช้ที่ดิน} + \text{ค่าภาษีที่ดิน} + \text{ค่าเสื่อมราคา} \\ &\quad \text{เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร} + \text{ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน} \\ &\quad \text{ซื้อเครื่องมืออุปกรณ์} \\ \text{ค่าเช่าที่ดิน} &= \text{จำนวนที่ดินที่เช่า} \times \text{อัตราค่าเช่าที่ดิน} \\ \text{ค่าใช้ที่ดิน} &= \text{จำนวนที่ดินเป็นของตนเอง} \times \text{อัตราค่าเช่าที่ดิน} \\ \text{ค่าภาษีที่ดิน} &= \text{จำนวนที่ดิน} \times \text{อัตราค่าภาษีที่ดิน} \\ \text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} &= \frac{\text{ราคามูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่ซื้อ} - \text{มูลค่าซาก}}{\text{อายุการใช้งาน (ปี)}} \end{aligned}$$

$$\text{ค่าเสียโอกาสอัตราเงินทุนซื้อ} = \frac{\text{มูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่ซื้อ} + \text{มูลค่าซาก} \times \text{ดอกเบี้ยเงินฝากประจำ}}{\text{เครื่องมือและอุปกรณ์}} \times 2$$

$$\begin{aligned} \text{ข) ต้นทุนผันแปร (VC)} &= \text{ค่าแรงงาน} + \text{ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร} + \text{ค่าซ่อมแซม} \\ &\quad \text{เครื่องมืออุปกรณ์} + \text{ค่าใช้จ่ายในการบรรจุภัณฑ์} + \text{ค่า} \\ &\quad \text{ตรวจสอบคุณภาพผลผลิต} + \text{ค่าใช้จ่ายในการตลาด} + \text{ค่าเสีย} \\ &\quad \text{โอกาสในการใช้แรงงาน} + \text{ค่าเสียโอกาสของเงินทุน} \\ \text{ค่าแรงงาน} &= \text{ค่าจ้างแรงงานในการเตรียมดินเพาะปลูก การดูแลรักษาการ} \\ &\quad \text{เก็บเกี่ยว ค่าขนย้าย} \\ \text{ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร} &= \text{จำนวนวัสดุปัจจัยที่ใช้} \times \text{ราคาของวัสดุปัจจัย} \\ \text{ค่าเสียโอกาสในการใช้แรงงาน} &= \text{มูลค่าแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการปลูกผลไม้} \\ \text{ค่าเสียโอกาสเงินทุน} &= \text{ต้นทุนผันแปรทั้งหมด} \times \text{อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก} \\ \text{ค) ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ย} &= \frac{\text{ต้นทุนทั้งหมด}}{\text{จำนวนผลผลิต}} \end{aligned}$$

วีรี (2549) ได้อธิบายสูตรการคำนวณผลตอบแทนการลงทุน ดังต่อไปนี้

อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) เป็นการวัดผลตอบแทนจากเงินลงทุน อัตราส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบจำนวนเงินที่ลงทุนกับกำไรสุทธิ ผลของ ROI จะช่วยให้สามารถประเมินการลงทุนว่าคุ้มค่าหรือไม่ สามารถคำนวณโดยใช้สูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$$

เวลาและสถานที่ดำเนินการ

ตุลาคม 2556 สิ้นสุด กันยายน 2558

สถานที่ดำเนินการ แปลงเกษตรกรผู้ปลูกไม้ผลในพื้นที่จังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัย

ข้อมูลการผลิตไม้ผลของจังหวัดนครปฐมในปี 2556 พบว่ามีเนื้อที่ในการผลิตไม้ผลทั้งหมด 27,280 ไร่ โดยพบว่าการผลิตส้มโอในจังหวัดนครปฐมมีเกษตรกรผู้ผลิตทั้งหมด 870 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูก 3,905 ไร่ ฝรั่งมีเกษตรกรผู้ผลิตทั้งหมด 1,749 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูก 9,219 ไร่ ชมพู่มีเกษตรกรผู้ผลิตทั้งหมด 1,123 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูก 6,037 ไร่ และมะนาวมีเกษตรกรผู้ผลิตทั้งหมด 835 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูก 5,465 ไร่ (ศูนย์สารสนเทศ กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556)

การศึกษาการใช้ปัจจัยการผลิตส้มโอ ชมพู่ ฝรั่ง มะนาว รวมถึงผลตอบแทนที่ได้รับในระบบการผลิตในเขตอำเภอสามพราน และนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม นั้นได้ทำการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอ จำนวน 65 ราย เกษตรกรผู้ปลูกฝรั่ง จำนวน 38 ราย เกษตรกรผู้ปลูกชมพู่ จำนวน 46 ราย และเกษตรกรผู้ปลูกมะนาว จำนวน 15 ราย

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอในจังหวัดนครปฐม

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอจำนวน 65 ราย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 69 อยู่ในช่วงอายุ 45-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 78.5 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 61.5 ซึ่งมีอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก มีประสบการณ์ในการปลูกส้มโอมาแล้ว 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมาคือ 40-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.1 ใช้แรงงานในครอบครัวร่วมกับการจ้างแรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะจ้างแรงงานเป็นครั้งคราวคิดเป็นร้อยละ 64.6

ข้อมูลการผลิตส้มโอในจังหวัดนครปฐม

พื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ลุ่ม ดินเหนียว ปลูกแบบยกร่องสวนอาศัยน้ำจากแหล่งธรรมชาติ มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ยต่อราย คือ 15 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 38.5 ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ตนเองคิดเป็นร้อยละ 73.8 และเป็นพื้นที่เช่าคิดเป็นร้อยละ 26.2 พื้นที่เช่าเฉลี่ย 9 ไร่ต่อราย พันธุ์ส้มโอที่นิยมปลูกคือ พันธุ์ขาวน้ำผึ้ง และทองดี ซึ่งส่วนใหญ่ปลูกรวมกันในพื้นที่เดียว อายุของต้นส้มโอมีอายุประมาณ 2 ปี เพราะพื้นที่ส้มโอส่วนใหญ่ประสบภัยน้ำท่วมในปี 2554 อายุเริ่มให้ผลผลิตคือ 5 ปี และผลผลิตจะให้ครั้งที่คือ 6-7 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะปลูกร่วมกับพืชชนิดอื่น 2-3 ชนิด เช่น กล้าย หมากร เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 86.1 เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรรายย่อย มี

สถานภาพเป็นเจ้าของสวนและใช้ทุนตนเองเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 78.5 กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านและธนาคาร
ภาครัฐคิดเป็นร้อยละ 21.5

ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการผลิตส้มโอ

1. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หมายถึง ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณ
ผลผลิต ได้แก่

1.1. ค่าเสื่อมราคา (Depreciation) คือค่าใช้จ่ายที่ตัดจากมูลค่าของสินทรัพย์ที่กิจการใช้
ประโยชน์ประจำงวด ของเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการเกษตร เครื่องจักรที่ซื้อมาใช้ในการผลิตซึ่งเมื่อใช้งานไป
ได้ระยะหนึ่งก็จะมีค่าเสื่อมสภาพไปตามอายุการใช้งาน หรือตามปริมาณการผลิต จากการสัมภาษณ์และนำ
ข้อมูลมาบันทึกวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิตส้มโอ

รายการ	ราคาทุน (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	ราคาซาก (บาท)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ปี)
เครื่องสูบน้ำ	22,466	15	2,000	1,364
อุปกรณ์ส่งน้ำ	19,865	14	-	1,419
เครื่องพ่นสารเคมีแบบมือโยก	6,698	6	-	1,116
เครื่องพ่นสารเคมีแบบมอเตอร์	17,000	8	-	2,125
เรือพร้อมเครื่องพ่นสารเคมี	45,000	10	6,000	3,900
รถยนต์ดูแลสวน	446,818	12	150,000	24,735
รถมอเตอร์ไซด์ดูแลสวน	37,893	8	8,000	3,737
เรือสแตนเลสดูแลสวน	24,000	10	5,000	1,900
ค่าที่พักคนงาน	151,666	10	-	15,167
ค่าโรงเรือนอุปกรณ์	121,821	13	-	9,371
ปลั้ว	450	5	-	90
จอบ	250	5	-	50
พรั้า	200	5	-	40
กรรไกรตัดกิ่ง	1,350	5	-	270
เสียม	150	5	-	30
ถังผสมยา	2,400	5	-	480
รวม	898,027		171,000	65,794

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 1 การคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิตส้มโอของเกษตรกรนั้น มีมูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่ซื้อเข้ามา จำนวนเงินรวม 898,027 บาท ค่าเสื่อมราคา 65,794 บาท/ปี เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอมีพื้นที่เฉลี่ยปลูกต่อราย คือ 15 ไร่ หรือคิดเฉลี่ยต่อไร่คือ 4,368 บาท/ปี

1.2. ค่าเช่าที่ดิน

ค่าเช่าที่ดินคิดเฉลี่ย ไร่ละ 3,500 บาท/ปี

2. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง ต้นทุนชนิดต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปในสัดส่วน

โดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการผลิตจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต

ประกอบด้วย ค่าวัสดุการเกษตรที่ใช้แล้วหมดไปในการผลิต ได้แก่ ค่ากิ่งพันธุ์ ค่าไถพรวนค่ายกร่องสวน ค่าแรงงานกำจัดวัชพืช ค่าแรงดูแลรักษา(ใส่ปุ๋ย พ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช รดน้ำ) ค่าแรงในการเก็บเกี่ยว ค่าสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ค่าปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ ฮอโรโมน ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงหล่อลื่น

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดค่าใช้จ่ายผันแปรในการผลิตส้มโอ

ปัจจัยการผลิต (ต้นทุนผันแปร)	ปริมาณการใช้ต่อไร่/ปี	ค่าใช้จ่ายต่อไร่ (บาท)/ปี	
		ปีแรก	ปีที่ 2 ขึ้นไป
การเตรียมดิน		10,635	-
ต้นพันธุ์/กิ่งพันธุ์	40 กิ่งพันธุ์	2,334	-
การบำรุงดูแลรักษา			
1. ปุ๋ยเคมี	สูตร 16-16-16 จำนวน 6 ครั้ง ครั้งละ 25 kg สูตร 25-7-7 จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 25 kg สูตร 46-0-0 (เฉพาะสวนที่ขาดยูเรีย) 6-7 ครั้งๆละ 16 kg	11,058	11,058
2. ปุ๋ยคอก	ปุ๋ยขี้วัว จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 30 กระสอบๆ ละ 10 kg ปุ๋ยขี้ไก่ จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 10 กระสอบๆ ละ 10 kg ปุ๋ยขี้หมู จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 10 กระสอบๆ ละ 10 kg ปุ๋ยขี้ค้างคาว จำนวน 4 ครั้ง ครั้งละ 6 กระสอบๆ ละ 10 kg (เกษตรกรสลับใช้ปุ๋ยแล้วแต่จะหาปุ๋ยนั้นๆได้)	2,737	2,737
3. ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยน้ำ/ ฮอโรโมน	ปุ๋ยน้ำสาหร่ายทะเล จำนวน 1 ครั้ง ๆละ 20 cc./ น้ำ 20 ลิตร ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ จำนวน 2-3 ครั้ง 20 cc./ น้ำ 20 ลิตร ปุ๋ยธาตุอาหารเสริมพ่นทางใบ จำนวน 3 ครั้ง 20 cc./ น้ำ 20 ลิตร	3,295	3,295
4. สารปราบวัชพืช	สารปราบวัชพืช จำนวน 4-6 ครั้ง ครั้งละ 1 ลิตร	1,651	1,651
5. สารป้องกันกำจัด ศัตรูพืชและโรคพืช	สารป้องกันกำจัดหนอน-แมลง จำนวน 12 ครั้งๆ ละ 200 cc /น้ำ 130 ลิตร (ครั้งลำเรือ) สารป้องกันกำจัดโรคพืช จำนวน 12 ครั้งๆ ละ 1 kg	7,456	7,456

ปัจจัยการผลิต (ต้นทุนผันแปร)	ปริมาณการใช้ต่อไร่/ปี	ค่าใช้จ่ายต่อไร่ (บาท)/ปี	
		ปีแรก	ปีที่ 2 ขึ้น ไป
6. การตัดแต่งกิ่ง	ปีละ 1 ครั้ง	2,100	2,100
การเก็บเกี่ยว		-	-
น้ำมันเชื้อเพลิงหล่อลื่น	น้ำมันสูบน้ำเข้า-ออก สวน 10 ครั้งๆ ละ 4 ลิตร (น้ำมันเบนซิน) น้ำมันสำหรับเครื่องพ่นสารเคมี และให้น้ำ 24 ครั้งๆ ละ 0.5 ลิตร (น้ำมันเบนซิน)	2,123	2,123
รวม		43,389	30,420

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 2 พบว่าต้นทุนผันแปรในการผลิตส้มโอของเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายผันแปรเฉลี่ยในปีแรกทั้งสิ้น 43,389 บาทต่อไร่ และในปีที่ 2 ขึ้นไป 30,420 บาทต่อไร่

ข้อมูลรายได้จากการผลิตส้มโอ

ตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดผลผลิตและรายได้จากการผลิตส้มโอ

ช่วงอายุให้ ผลผลิต (ปี)	คุณภาพ ผลผลิต	ราคาขายเฉลี่ย (บาท/ลูก)	ผลผลิต (ลูก/ไร่)	รายได้จากการ ผลิตส้มโอ (บาท/ไร่/ปี)	รายได้รวม (บาท/ไร่/ปี)
4-5	เกรด A	60	800	48,000	64,000
	เกรด B	30	400	12,000	
	ตกเกรด	20	200	4,000	
6-7	เกรด A	60	2,250	135,000	164,000
	เกรด B	30	600	24,000	
	ตกเกรด	20	250	5,000	

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 3 จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอพบว่า ช่วงอายุให้ผลผลิตส้มโอในช่วงเริ่มให้ผลผลิตนั้น ผลผลิตส้มโอจะน้อย ประมาณ 1,500 ลูกต่อไร่ต่อปี แต่เมื่อส้มโอมีการเจริญเติบโตเต็มที่อยู่ในช่วงอายุ 6-7 ปี จะพบว่าให้ผลผลิตดี ประมาณ 3,000 ลูกต่อไร่ต่อปี

ข้อมูลต้นทุนและรายได้ของการผลิตส้มโอ

ตารางที่ 4 แสดงรายละเอียดต้นทุนและรายได้ของการผลิตส้มโอ

รายการ	ส้มโอช่วงอายุ 1 ปี (บาท)	ส้มโอช่วงอายุ 2-3 ปี (บาท)	ส้มโอช่วงอายุให้ ผลผลิต 4-5 ปี (บาท)	ส้มโอช่วงอายุให้ ผลผลิต 6-7 ปี (บาท)
รายได้จากการผลิตส้มโอ	-	-	64,000	164,000
หัก ต้นทุนผันแปร	43,389	30,420	30,420	30,420
ต้นทุนคงที่	7,868	7,868	7,868	7,868
รวมต้นทุนทั้งหมด	51,257	38,288	38,288	38,288
กำไรสุทธิ	-51,257	-38,288	25,712	125,712

หมายเหตุ: ต้นทุนคงที่ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินต่อไร่/ต่อปี รวมกับค่าเช่าที่ดิน

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 4 พบว่าการปลูกส้มโอของเกษตรกรจะมีช่วงส้มโอยังไม่สามารถให้ผลผลิตคือช่วงอายุ 1-3 ปี เกษตรกรมีต้นทุนการผลิต 51,257 บาท/ไร่/ปี ในปีแรก และ 38,288 บาท/ไร่/ปี ในปีที่ 2-3 ซึ่งเมื่อส้มโอให้ผลผลิตในช่วงอายุ 4-5 ปีพบว่า มีกำไรสุทธิ 25,712 บาท/ไร่/ปี จนเมื่อส้มโอให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 6-7 ปี พบว่ามีกำไรสุทธิ 125,712 บาท/ไร่/ปี

ข้อมูลผลตอบแทนการลงทุนในการผลิตส้มโอ

อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) เป็นการวัดผลตอบแทนจากเงินลงทุน อัตราส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบจำนวนเงินที่ลงทุนกับกำไรสุทธิ ผลของ ROI จะช่วยให้สามารถประเมินการลงทุนว่าคุ้มค่าหรือไม่ สามารถคำนวณโดยใช้สูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$$

ตารางที่ 5 แสดงการคำนวณอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนผลิตส้มโอ

อัตราผลตอบแทน	ส้มโอช่วงอายุให้ผลผลิต 4-5 ปี	ส้มโอช่วงอายุให้ผลผลิต 6-7 ปี
จากเงินลงทุน (ROI)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$
	$\frac{25,712}{59,868} \times 100$	$\frac{125,712}{59,868} \times 100$
	= 42.94%	=209.98%

หมายเหตุ: เงินลงทุนคือจำนวนเงินที่เกษตรกรลงทุนเริ่มแรกในการปลูกส้มโอคือ 898,027 บาท เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอมีพื้นที่เฉลี่ยปลูกต่อไร่คือ 15 ไร่ หรือคิดเฉลี่ยต่อไร่คือ 59,868 บาท

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 5 การคำนวณอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) แสดงให้เห็นว่าถึงแม้เกษตรกรจะต้องลงทุนในการผลิตส้มโอในช่วงที่ยังไม่สามารถให้ผลผลิตได้คืออายุ 1-3 ปี ถึง 127,833บาท แต่เมื่อส้มโอให้ผลผลิตได้ในช่วงอายุ 4-5 ปี พบว่าให้อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน 42.94% และเมื่อเข้าสู่ช่วงให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 6-7 ปี พบว่าให้เงินอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนสูงถึง 209.98% จึงแสดงให้เห็นว่าการลงทุนนั้นมีความคุ้มค่าในการลงทุนอย่างยิ่ง

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกชมพูในจังหวัดนครปฐม

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกชมพูจำนวน 46 ราย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50 อยู่ในช่วงอายุ 45-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 58 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 58 ซึ่งมีอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก มีประสบการณ์ในการปลูกชมพูมาแล้ว 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.6 รองลงมา 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 ใช้แรงงานในครอบครัวร่วมกับการจ้างแรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะจ้างแรงงานเป็นครั้งคราวคิดเป็นร้อยละ 91.7

ข้อมูลการผลิตชมพูในจังหวัดนครปฐม

พื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ลุ่ม ดินเหนียว ปลูกแบบยกร่องสวนอาศัยน้ำจากแหล่งธรรมชาติ มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ยต่อราย คือ 15 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.4 ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ตนเองคิดเป็นร้อยละ 83.3 และเป็นพื้นที่เช่าคิดเป็นร้อยละ 16.7 พื้นที่เช่าเฉลี่ย 8 ไร่ต่อราย พันธุ์ชมพูที่นิยมปลูกคือ ทับทิมจันทร์ เพชรสามพราน ซึ่งส่วนใหญ่ปลูกรวมกันในพื้นที่เดียว อายุของต้นชมพูมีอายุประมาณ 4 ปี อายุเริ่มให้ผลผลิตคือ 1-1½ ปี และผลผลิตจะให้คงที่คือ 3 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะปลูกเป็นพืชชนิดเดียว เกษตรกรผู้ปลูกชมพูส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรรายย่อย มีสถานภาพเป็นเจ้าของสวนและใช้ทุนตนเองเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 75 กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านและธนาคารภาครัฐคิดเป็นร้อยละ 25

ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการผลิตชมพู

1. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หมายถึง ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณผลผลิต ได้แก่

1.1. ค่าเสื่อมราคา (Depreciation) คือค่าใช้จ่ายที่ตัดจากมูลค่าของสินทรัพย์ที่กิจการใช้ประโยชน์ประจำงวด ของเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการเกษตร เครื่องจักรที่ซื้อมาใช้ในการผลิตซึ่งเมื่อใช้งานไปได้ระยะหนึ่งก็จะมีสภาพเสื่อมสภาพไปตามอายุการใช้งาน หรือตามปริมาณการผลิต จากการสัมภาษณ์และนำข้อมูลมาบันทึกวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงรายละเอียดค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิตชมพู

รายการ	ราคาทุน (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	ราคาซาก (บาท)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ปี)
เครื่องสูบน้ำ	24,145	15	1,450	1,513
อุปกรณ์ส่งน้ำ	13,000	7	-	1,857
เครื่องพ่นสารเคมีแบบมือโยก	794	4	-	199
เครื่องพ่นสารเคมีแบบมอเตอร์	16,571	13	-	1,275
เรือพร้อมเครื่องพ่นสารเคมี	38,000	10	6,000	3,200
รถยนต์คู่แลสวน	558,454	10	150,000	40,845
รถมอเตอร์ไซด์คู่แลสวน	35,666	10	8,000	2,767
เรือสแตนเลสคู่แลสวน	25,000	10	5,000	2,000
ค่าโรงเรือนอุปกรณ์	45,000	6	-	7,500
ปลั้ว	350	5	-	70
จอบ	250	5	-	50
พรั้า	300	5	-	60
กรรไกรตัดกิ่ง	972	5	-	194
เสียม	150	5	-	30
ถังผสมยา	300	5	-	60
รวม	758,952	170,450	171,000	61,620

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 6 การคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิตชมพูของเกษตรกรนั้น มีมูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่ซื้อเข้ามา จำนวนเงินรวม 758,952 บาท ค่าเสื่อมราคา 61,620 บาท/ปี เกษตรกรผู้ปลูกชมพูมีพื้นที่เฉลี่ยปลูกต่อราย คือ 15 ไร่ หรือคิดเฉลี่ยต่อไร่คือ 4,108 บาท/ปี

1.2. ค่าเช่าที่ดิน

ค่าเช่าที่ดินคิดเฉลี่ย ไร่ละ 1,700 บาท/ปี

2. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง ต้นทุนชนิดต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปในสัดส่วนโดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการผลิตจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต ประกอบด้วย ค่าวัสดุการเกษตรที่ใช้แล้วหมดไปในการผลิต ได้แก่ ค่ากิ่งพันธุ์ ค่าไถพรวนค่ายกร่องสวน ค่าแรงงานจัดวัชพืช ค่าแรงดูแลรักษา (ใส่ปุ๋ย พ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช รดน้ำ) ค่าแรงในการเก็บเกี่ยว ค่าสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ค่าปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ ฮอร์โมน ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงหล่อลื่น

ตารางที่ 7 แสดงรายละเอียดค่าใช้จ่ายผันแปรในการผลิตชมพู

ปัจจัยการผลิต (ต้นทุนผันแปร)	ปริมาณการใช้ต่อไร่/ปี	ค่าใช้จ่ายต่อไร่ (บาท)/ปี	
		ปีแรก	ปีที่ 2 ขึ้นไป
การเตรียมดิน		7,226	
ต้นพันธุ์/กิ่งพันธุ์	100 กิ่งพันธุ์	820	
การบำรุงดูแลรักษา			
1. ปุ๋ยเคมี	สูตร 17-17-17 จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 25 kg สูตร 8-24-24 (เร่งผล)จำนวน 6 ครั้ง ครั้งละ 25 kg สูตร 18-46-0 (เร่งดอก) 2 ครั้งๆละ 25 kg	5,034	5,034
2. ปุ๋ยคอก	ปุ๋ยขี้ไก่ จำนวน 3 ครั้ง ครั้งละ 10 กระสอบๆ ละ 10 kg ปุ๋ยขึ้นกกระทา จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 20 กระสอบๆ ละ 10 kg	645	645
3. ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยน้ำ/ ฮอร์โมน	ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ จำนวน 2-3 ครั้ง 20 cc./ น้ำ 20 ลิตร ปุ๋ยธาตุอาหารเสริมพ่นทางใบ จำนวน 3 ครั้ง 20 cc./ น้ำ 20 ลิตร	2,087	2,087
4. สารปราบวัชพืช	สารปราบวัชพืช จำนวน 4-6 ครั้ง ครั้งละ 1 ลิตร	1,193	1,193
5. สารป้องกันกำจัด ศัตรูพืชและโรคพืช	สารป้องกันกำจัดหนอน-แมลง จำนวน 8 ครั้งๆ ละ 200 cc /น้ำ 130 ลิตร (ครึ่งลำเรือ) สารป้องกันกำจัดโรคพืช จำนวน 12 ครั้งๆ ละ 1 kg	5,103	5,103
6. ถุงและกระดาษห่อผล	20,000 ถุง	2,700	2,700
7. การตัดแต่งกิ่ง	ปีละ 1 ครั้ง	1,650	1,650
การเก็บเกี่ยว		-	-
น้ำมันเชื้อเพลิงหล่อลื่น	น้ำมันสูบน้ำเข้า-ออก สวน 10 ครั้งๆ ละ 4 ลิตร (น้ำมัน เบนซิน) น้ำมันสำหรับเครื่องพ่นสารเคมี และให้น้ำ 24 ครั้งๆ ละ 0.5 ลิตร (น้ำมันเบนซิน)	1,300	1,300
รวม		27,758	19,712

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 7 พบว่าต้นทุนผันแปรในการผลิตชมพูของเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายผันแปรเฉลี่ยในปีแรก
ทั้งสิ้น 27,758 บาทต่อไร่ และในปีที่ 2 ขึ้นไป 19,712 บาทต่อไร่

ตารางที่ 8 แสดงรายละเอียดผลผลิตและรายได้จากการผลิตชมพู

ช่วงอายุให้ ผลผลิต (ปี)	คุณภาพ ผลผลิต	ราคาขายเฉลี่ย (บาท/กก.)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้จากการ ผลิตชมพู (บาท/ไร่/ปี)	รายได้รวม (บาท/ไร่/ปี)
1-1½	เกรด A	40	800	32,000	34,750
	เกรด B	15	150	2,250	
	ตกเกรด	10	50	500	
3	เกรด A	40	2,500	100,000	106,500
	เกรด B	15	300	4,500	
	ตกเกรด	10	200	2,000	

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 8 จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกชมพูพบว่า ช่วงอายุให้ผลผลิตชมพูในช่วงเริ่มให้ผลผลิตนั้น ผลผลิตชมพูจะน้อย ประมาณ 1,000 กก.ต่อไร่ต่อปี แต่เมื่อชมพูมีการเจริญเติบโตเต็มที่อยู่ในช่วงอายุ 3 ปี จะพบว่าให้ผลผลิตดี ประมาณ 3,000 กก.ต่อไร่ต่อปี

ข้อมูลต้นทุนและรายได้ของการผลิตชมพู

ตารางที่ 9 แสดงรายละเอียดต้นทุนและรายได้ของการผลิตชมพู

รายการ	ชมพูช่วงอายุ 1 ปี (บาท)	ชมพูช่วงอายุให้ผลผลิต 1-1½ ปี (บาท)	ชมพูช่วงอายุให้ผลผลิต 3 ปี (บาท)
รายได้จากการผลิตชมพู	-	34,750	106,500
หัก ต้นทุนผันแปร	27,758	19,712	19,712
ต้นทุนคงที่	5,808	5,808	5,808
รวมต้นทุนทั้งหมด	33,566	25,520	25,520
กำไรสุทธิ	-33,566	9,230	80,980

หมายเหตุ ต้นทุนคงที่ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินต่อไร่/ต่อปี รวมกับค่าเช่าที่ดิน

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 9 พบว่าการปลูกชมพูของเกษตรกรจะมีช่วงชมพูยังไม่สามารถให้ผลผลิตคือช่วงอายุ 1 ปี เกษตรกรมีต้นทุนการผลิต 33,566 บาท/ไร่/ปี และเมื่อชมพูให้ผลผลิตในช่วงอายุ 1-1½ ปี พบว่ามีกำไรสุทธิ 9,230 บาท/ไร่/ปี จนเมื่อชมพูให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 3 ปี พบว่ามีกำไรสุทธิ 80,980 บาท/ไร่/ปี

ข้อมูลผลตอบแทนการลงทุนในการผลิตชมพู

อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) เป็นการวัดผลตอบแทนจากเงินลงทุน อัตราส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบจำนวนเงินที่ลงทุนกับกำไรสุทธิ ผลของ ROI จะช่วยให้สามารถประเมินการลงทุนว่าคุ้มค่าหรือไม่ สามารถคำนวณโดยใช้สูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$$

ตารางที่ 10 แสดงการคำนวณอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนผลิตชมพู

อัตราผลตอบแทน	ชมพูช่วงอายุให้ผลผลิต 1-1½ ปี	ชมพูช่วงอายุให้ผลผลิต 3 ปี
จากเงินลงทุน (ROI)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$
	$\frac{9,230}{50,597} \times 100$	$\frac{80,980}{50,597} \times 100$
	= 18.24%	= 160.04%

หมายเหตุ: เงินลงทุนคือจำนวนเงินที่เกษตรกรลงทุนเริ่มแรกในการปลูกชมพูคือ 758,952 บาท
เกษตรกรผู้ปลูกชมพูมีพื้นที่เฉลี่ยปลูกต่อราย คือ 15 ไร่ หรือคิดเฉลี่ยต่อไร่คือ 50,597 บาท
ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ การคำนวณอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) แสดงให้เห็นว่าถึงแม้เกษตรกรจะต้องลงทุนในการผลิตชมพูในช่วงที่ยังไม่สามารถให้ผลผลิตได้คืออายุ 1 ปี ถึงไร่ละ 33,566 บาท แต่เมื่อชมพูให้ผลผลิตได้ในช่วงอายุ 1-1½ ปี พบว่าให้อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน 18.24% และเมื่อเข้าสู่ช่วงให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 3 ปี พบว่าให้เงินอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนสูงถึง 160.04% จึงแสดงให้เห็นว่าการลงทุนนั้นมีความคุ้มค่าในการลงทุนอย่างยิ่ง

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกฝรั่งในจังหวัดนครปฐม

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกฝรั่งจำนวน 38 ราย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 61.5 อยู่ในช่วงอายุ 40-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 84.6 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 53.8 มีอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก มีประสบการณ์ในการปลูกฝรั่งมาแล้ว 10-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาคือ 40-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 23 ใช้แรงงานในครอบครัวร่วมกับการจ้างแรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะจ้างแรงงานเป็นครั้งคราวคิดเป็นร้อยละ 69.2

ข้อมูลการผลิตฝรั่งจังหวัดนครปฐม

พื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ลุ่ม ดินเหนียว ปลูกแบบยกร่องสวนอาศัยน้ำจากแหล่งธรรมชาติ มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ยต่อราย คือ 8 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 69.2 ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ตนเองคิดเป็นร้อยละ 61.5 และเป็นพื้นที่เช่าคิดเป็นร้อยละ 38.5 พื้นที่เช่าเฉลี่ย 5 ไร่ต่อราย พันธุ์ฝรั่งที่นิยมปลูกคือ กิมจู และแป้นสีทอง ซึ่งส่วนใหญ่ปลูกรวมกันในพื้นที่เดียว อายุของต้นฝรั่งมีอายุประมาณ 5 ปี อายุเริ่มให้ผลผลิตคือ ½ - 1 ปี และผลผลิตจะให้ครั้งที่คือ 2 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะปลูกร่วมกับพืชชนิดอื่น 2-3 ชนิด เช่น กล้วย หนาม มะละกอ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 40.8 เกษตรกรผู้ปลูกฝรั่งส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรรายย่อย มีสถานภาพเป็นเจ้าของสวนและใช้ทุนตนเองเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 46.2 กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านและธนาคารภาครัฐคิดเป็นร้อยละ 53.8

ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการผลิตฝรั่ง

1. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หมายถึง ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณผลผลิต ได้แก่

1.1. ค่าเสื่อมราคา (Depreciation) คือค่าใช้จ่ายที่ตัดจากมูลค่าของสินทรัพย์ที่กิจการใช้ประโยชน์ประจำงวด ของเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการเกษตร เครื่องจักรที่ซื้อมาใช้ในการผลิตซึ่งเมื่อใช้งานไปได้ระยะหนึ่งก็จะมีค่าเสื่อมสภาพไปตามอายุการใช้งาน หรือตามปริมาณการผลิต จากการสัมภาษณ์และนำข้อมูลมาบันทึกวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 11 แสดงรายละเอียดค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิตฝรั่ง

รายการ	ราคาทุน (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	ราคาซาก (บาท)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ปี)
เครื่องสูบน้ำ	12,258	11	2,000	933
อุปกรณ์ส่งน้ำ	7,742	10	-	774
เครื่องพ่นสารเคมีแบบมือโยก	5,600	10	-	560
เครื่องพ่นสารเคมีแบบมอเตอร์	15,500	12	-	1,292
เรือพร้อมเครื่องพ่นสารเคมี	36,000	10	6,000	3,000
รถยนต์ดูแลสวน	593,300	16	150,000	27,706
รถมอเตอร์ไซด์ดูแลสวน	40,000	14	8,000	2,286
เรือสแตนเลสดูแลสวน	22,000	10	5,000	1,700
ค่าโรงเรือนอุปกรณ์	45,000	10	-	4,500
ปลั้ว	350	5	-	70
จอบ	200	5	-	40
พรั้า	200	5	-	40
กรรไกรตัดกิ่ง	1,220	7	-	174
เสียม	150	5	-	30
ถังผสมยา	3,900	6	-	650
รวม	783,420		171,000	43,755

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 11 การคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิตฝรั่งของเกษตรกรนั้น มีมูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่ซื้อเข้ามา จำนวนเงินรวม 783,420 บาท ค่าเสื่อมราคา 43,755 บาท/ปี เกษตรกรผู้ปลูกฝรั่งมีพื้นที่เฉลี่ยปลูกต่อราย คือ 8 ไร่ หรือคิดเฉลี่ยต่อไร่คือ 5,469 บาท/ปี

1.2. ค่าเช่าที่ดิน

ค่าเช่าที่ดินคิดเฉลี่ย ไร่ละ 1,800 บาท/ปี

2. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง ต้นทุนชนิดต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปในสัดส่วนโดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมได้กิจกรรมหนึ่งในกระบวนการผลิตจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต ประกอบด้วย ค่าวัสดุการเกษตรที่ใช้แล้วหมดไปในการผลิต ได้แก่ ค่ากิ่งพันธุ์ ค่าไถพรวนค่ายกทรงสวน ค่าแรงกำจัดวัชพืช ค่าแรงดูแลรักษา (ใส่ปุ๋ย พ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช รดน้ำ) ค่าแรงในการเก็บเกี่ยว ค่าสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ค่าปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ ฮอโรโมน ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงหล่อลื่น

ตารางที่ 12 แสดงรายละเอียดค่าใช้จ่ายผันแปรในการผลิตฝรั่ง

ปัจจัยการผลิต (ต้นทุนผันแปร)	ปริมาณการใช้ต่อไร่/ปี	ค่าใช้จ่ายต่อไร่ (บาท)/ปี	
		ปีแรก	ปีที่ 2 ขึ้นไป
การเตรียมดิน		8,088	-
ต้นพันธุ์/กิ่งพันธุ์	200 กิ่งพันธุ์	1,972	-
การบำรุงดูแลรักษา			
1. ปุ๋ยเคมี	สูตร 17-17-17 จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 25 kg สูตร 8-24-24 (เร่งผล)จำนวน 6 ครั้ง ครั้งละ 25 kg สูตร 18-46-0 (เร่งดอก) 2 ครั้งๆละ 25 kg	5,364	5,364
2. ปุ๋ยคอก	ปุ๋ยขี้ไก่ จำนวน 3 ครั้ง ครั้งละ 10 กระสอบๆ ละ 10 kg ปุ๋ยขึ้นกกระทา จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 20 กระสอบๆ ละ 10 kg	717	717
3. ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยน้ำ/ ฮอโรโมน	ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ จำนวน 2-3 ครั้ง 20 cc./ น้ำ 20 ลิตร ปุ๋ยธาตุอาหารเสริมพ่นทางใบ จำนวน 3 ครั้ง 20 cc./ น้ำ 20 ลิตร	2,258	2,258
4. สารปราบวัชพืช	สารปราบวัชพืช จำนวน 4-6 ครั้ง ครั้งละ 1 ลิตร	1,566	1,566
5. สารป้องกันกำจัด ศัตรูพืชและโรคพืช	สารป้องกันกำจัดหนอน-แมลง จำนวน 12 ครั้งๆ ละ 200 cc /น้ำ 130 ลิตร (ครึ่งลำเรือ) สารป้องกันกำจัดโรคพืช จำนวน 12 ครั้งๆ ละ 1 kg	4,835	4,835
6. ฤกษ์และกระดาดห่อผล	20,0000 ฤกษ์	2,700	2,700
7. การตัดแต่งกิ่ง	ปีละ 1 ครั้ง	1,700	1,700

ปัจจัยการผลิต (ต้นทุนผันแปร)	ปริมาณการใช้ต่อไร่/ปี	ค่าใช้จ่ายต่อไร่ (บาท)/ปี	
		ปีแรก	ปีที่ 2 ขึ้นไป
การเก็บเกี่ยว		-	-
น้ำมันเชื้อเพลิงหล่อลื่น	น้ำมันสูบน้ำเข้า-ออก สวน 10 ครั้งๆ ละ 4 ลิตร (น้ำมันเบนซิน) น้ำมันสำหรับเครื่องพ่นสารเคมี และให้น้ำ 24 ครั้งๆ ละ 0.5 ลิตร (น้ำมันเบนซิน)	1,637	1,637
รวม		30,837	20,777

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 12 พบว่าต้นทุนผันแปรในการผลิตฝรั่งของเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายผันแปรเฉลี่ยในปีแรกทั้งสิ้น 30,837 บาทต่อไร่ และในปีที่ 2 ขึ้นไป 20,777 บาทต่อไร่

ข้อมูลรายได้จากการผลิตฝรั่ง

ตารางที่ 13 แสดงรายละเอียดผลผลิตและรายได้จากการผลิตฝรั่ง

ช่วงอายุให้ผลผลิต (ปี)	คุณภาพผลผลิต	ราคาขายเฉลี่ย (บาท/กก.)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้จากการผลิตฝรั่ง (บาท/ไร่/ปี)	รายได้รวม (บาท/ไร่/ปี)
½ - 1 ปี	เกรด A	25	1,000	25,000	34,100
	เกรด B	10	700	7,000	
	ตกเกรด	7	300	2,100	
2	เกรด A	25	3,500	87,500	101,000
	เกรด B	10	1,000	10,000	
	ตกเกรด	7	500	3,500	

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 13 จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกฝรั่งพบว่า ช่วงอายุให้ผลผลิตฝรั่งในช่วงเริ่มให้ผลผลิตนั้น ผลผลิตฝรั่งจะน้อย ประมาณ 2,000 กก.ต่อไร่ต่อปี แต่เมื่อฝรั่งมีการเจริญเติบโตเต็มที่อยู่ในช่วงอายุ 2 ปี จะพบว่าให้ผลผลิตดี ประมาณ 5,000 กก.ต่อไร่ต่อปี

ข้อมูลต้นทุนและรายได้ของการผลิตฝรั่ง

ตารางที่ 14 แสดงรายละเอียดต้นทุนและรายได้ของการผลิตฝรั่ง

รายการ	ฝรั่งช่วงอายุ ½ - 1 ปี (บาท)	ฝรั่งช่วงอายุให้ผลผลิต 1 ปี (บาท)	ฝรั่งช่วงอายุให้ผลผลิต 2 ปี (บาท)
รายได้จากการผลิตฝรั่ง	-	34,100	101,000
หัก ต้นทุนผันแปร	30,837	20,777	20,777
ต้นทุนคงที่	7,269	7,269	7,269
รวมต้นทุนทั้งหมด	38,106	28,046	28,046
กำไรสุทธิ	-38,106	6,054	72,954

หมายเหตุ ต้นทุนคงที่ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินต่อไร่/ต่อปี รวมกับค่าเช่าที่ดิน

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 14 พบว่าการปลูกฝรั่งของเกษตรกรจะมีช่วงฝรั่งยังไม่สามารถให้ผลผลิตคือช่วงอายุ ½ - 1 ปี เกษตรกรมีต้นทุนการผลิต 38,106 บาท/ไร่/ปี และเมื่อฝรั่งให้ผลผลิตในช่วงอายุ 1 ปีพบว่ามีการกำไรสุทธิอยู่ 6,054 บาท/ไร่/ปี จนเมื่อฝรั่งให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 2 ปี พบว่ามีการกำไรสุทธิ 72,954 บาท/ไร่/ปี

ข้อมูลผลตอบแทนการลงทุนในการผลิตฝรั่ง

อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) เป็นการวัดผลตอบแทนจากเงินลงทุน อัตราส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบจำนวนเงินที่ลงทุนกับกำไรสุทธิ ผลของ ROI จะช่วยให้สามารถประเมินการลงทุนว่าคุ้มค่าหรือไม่ สามารถคำนวณโดยใช้สูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$$

ตารางที่ 15 แสดงการคำนวณอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนผลิตฝรั่ง

อัตราผลตอบแทน	ฝรั่งช่วงอายุให้ผลผลิต 1 ปี	ฝรั่งช่วงอายุให้ผลผลิต 2 ปี
จากเงินลงทุน (ROI)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$
	$\frac{6,054}{97,927} \times 100$	$\frac{72,954}{97,927} \times 100$
	= 6.18%	=74.49%

หมายเหตุ: เงินลงทุนคือจำนวนเงินที่เกษตรกรลงทุนเริ่มแรกในการปลูกฝรั่งคือ 783,420 บาท เกษตรกรผู้ปลูกฝรั่งมีพื้นที่เฉลี่ยปลูกต่อราย คือ 8 ไร่ หรือคิดเฉลี่ยต่อไร่คือ 97,927 บาท

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 15 การคำนวณอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) แสดงให้เห็นว่าถึงแม้เกษตรกรจะต้องลงทุนในการผลิตฝรั่งในช่วงที่ยังไม่สามารถให้ผลผลิตได้คืออายุ ½ - 1 ปี ถึง

38,106 บาท และเมื่อฝรั่งให้ผลผลิตได้ในช่วงอายุ 1 ปี พบว่าให้อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนอยู่ 6.18% และเมื่อเข้าสู่ช่วงให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 2 ปี พบว่าให้เงินอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนสูงถึง 74.49% จึงแสดงให้เห็นว่าการลงทุนนั้นมีความคุ้มค่าในการลงทุน

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกมะนาวในจังหวัดนครปฐม

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกมะนาวจำนวน 15 ราย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66.7 อยู่ในช่วงอายุ 45-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.3 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 73.3 ซึ่งมีอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก มีประสบการณ์ในการปลูกชมพู่มาแล้ว 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมาคือ 10-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 ใช้แรงงานในครอบครัวร่วมกับแรงงานจ้าง ซึ่งส่วนใหญ่จะจ้างแรงงานเป็นครั้งคราวคิดเป็นร้อยละ 66.7

ข้อมูลการผลิตมะนาวจังหวัดนครปฐม

พื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ลุ่ม ดินเหนียว ปลูกแบบยกร่องสวนอาศัยน้ำจากแหล่งธรรมชาติ มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ยต่อราย คือ 8 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 66.7 ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ตนเองคิดเป็นร้อยละ 66.7 และเป็นพื้นที่เช่าคิดเป็นร้อยละ 33.3 พื้นที่เช่าเฉลี่ย 5 ไร่ต่อราย พันธุ์มะนาวที่นิยมปลูกคือ พันธุ์แป้นรำไพ ซึ่งส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่เดี่ยว อายุของต้นมะนาวมีอายุประมาณ 4 ปี อายุเริ่มให้ผลผลิตคือ 1 ½ - 2 ปี และผลผลิตจะให้คงที่คือ 3 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะปลูกเป็นพืชชนิดเดียว เกษตรกรผู้ปลูกมะนาวส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรรายย่อย มีสถานภาพเป็นเจ้าของสวนและใช้ทุนตนเองเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 80 กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านและธนาคารภาครัฐคิดเป็นร้อยละ 20

ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการผลิตมะนาว

1. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หมายถึง ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณผลผลิต ได้แก่

1.1. ค่าเสื่อมราคา (Depreciation) คือค่าใช้จ่ายที่ตัดจากมูลค่าของสินทรัพย์ที่กิจการใช้ประโยชน์ประจำงวด ของเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการเกษตร เครื่องจักรที่ซื้อมาใช้ในการผลิตซึ่งเมื่อใช้งานไปได้ระยะหนึ่งก็จะมีสภาพเสื่อมสภาพไปตามอายุการใช้งาน หรือตามปริมาณการผลิต จากการสัมภาษณ์และนำข้อมูลมาบันทึกวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 16 แสดงรายละเอียดค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิตมะนาว

รายการ	ราคาทุน (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	ราคาซาก (บาท)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ปี)
เครื่องสูบน้ำ	24,000	12	2,000	1,833
อุปกรณ์ส่งน้ำ	16,800	8	-	2,100
เครื่องพ่นสารเคมีแบบมือโยก	5,750	5	-	1,150
เครื่องพ่นสารเคมีแบบมอเตอร์	12,000	5	-	2,400
เรือพร้อมเครื่องพ่นสารเคมี	36,000	10	5,000	3,100
รถยนต์คู่แลสวน	455,000	10	150,000	30,500
รถมอเตอร์ไซด์คู่แลสวน	34,500	10	8,000	2,650
เรือสแตนเลสคู่แลสวน	23,500	10	5,000	1,850
ค่าโรงเรือนอุปกรณ์	45,000	10	-	4,500
ปลั้ว	450	5	-	90
จอบ	250	5	-	50
พรั้า	200	5	-	40
กรรไกรตัดกิ่ง	1,850	5	-	370
เสียม	150	5	-	30
ถังผสมยา	3,500	5	-	700
เครื่องคัดขนาดมะนาว	30,000	8	5,000	3,125
รวม	688,950		175,000	54,488

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 16 การคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิตมะนาวของเกษตรกรนั้น มีมูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่ซื้อมา จำนวนเงินรวม 688,950 บาท ค่าเสื่อมราคา 54,488 บาท/ปี เกษตรกรผู้ปลูกมะนาวมีพื้นที่เฉลี่ยปลูกต่อราย คือ 8 ไร่ หรือคิดเฉลี่ยต่อไร่คือ 6,811 บาท/ปี

1.2. ค่าเช่าที่ดิน

ค่าเช่าที่ดินคิดเฉลี่ย ไร่ละ 2,100 บาท/ปี

2. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง ต้นทุนชนิดต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปในสัดส่วนโดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมได้กิจกรรมหนึ่งในกระบวนการผลิตจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต ประกอบด้วย ค่าวัสดุการเกษตรที่ใช้แล้วหมดไปในการผลิต ได้แก่ ค่ากิ่งพันธุ์ ค่าไถพรวนค่ายกร่องสวน ค่าแรงกำจัดวัชพืช

ค่าแรงดูแลรักษา (ใส่ปุ๋ย พ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช รดน้ำ) ค่าแรงในการเก็บเกี่ยว ค่าสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ค่าปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ ฮอร์โมน ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงหล่อลื่น

ตารางที่ 17 แสดงรายละเอียดต้นทุนผันแปรในการปลูกมะนาว

ปัจจัยการผลิต (ต้นทุนผันแปร)	ปริมาณการใช้ต่อไร่/ปี	ค่าใช้จ่ายต่อไร่ (บาท)/ปี	
		ปีแรก	ปีที่ 2 ขึ้นไป
การเตรียมดิน		8,500	
ต้นพันธุ์/กิ่งพันธุ์	45 กิ่งพันธุ์	1,350	
การบำรุงดูแลรักษา			
1. ปุ๋ยเคมี	สูตร 16-16-16 จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 5 kg สูตร 25-7-7 (บำรุงต้น) จำนวน 6 ครั้ง ครั้งละ 25 kg สูตร 8-24-24 (เร่งดอก) 2 ครั้งๆละ 25 kg	5,316	5,316
2. ปุ๋ยคอก	ปุ๋ยขี้ไก่ จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 20 กระสอบๆ ละ 10 kg ปุ๋ยขี้วัวกระทา จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 20 กระสอบๆ ละ 10 kg	1,013	1,013
3. ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยน้ำ/ ฮอร์โมน	ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ จำนวน 2-3 ครั้ง 20 cc./ น้ำ 20 ลิตร ปุ๋ยธาตุอาหารเสริมพ่นทางใบบังคับการออกผล จำนวน 6 ครั้ง 20 cc./ น้ำ 20 ลิตร	8,100	8,100
4. สารปราบวัชพืช	สารปราบวัชพืช จำนวน 4-6 ครั้ง ครั้งละ 1 ลิตร	1,400	1,400
5. สารป้องกันกำจัด ศัตรูพืชและโรคพืช	สารป้องกันกำจัดหนอน-แมลง จำนวน 12 ครั้งๆ ละ 200 cc /น้ำ 150ลิตร (ครึ่งลำเรือ) สารป้องกันกำจัดโรคพืช จำนวน 12 ครั้งๆ ละ 1 kg	4,050	4,050
6. การตัดแต่งกิ่ง	ปีละ 1 ครั้ง	1,500	1,500
การเก็บเกี่ยว		-	-
น้ำมันเชื้อเพลิงหล่อลื่น	น้ำมันสูบน้ำเข้า-ออก สวน 10 ครั้งๆ ละ 4 ลิตร (น้ำมัน เบนซิน) น้ำมันสำหรับเครื่องพ่นสารเคมี และให้น้ำ 24 ครั้งๆ ละ 0.5 ลิตร (น้ำมันเบนซิน)	1,500	1,500
รวม		32,729	22,879

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 17 พบว่าต้นทุนผันแปรในการผลิตฝรั่งของเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายผันแปรเฉลี่ยในปีแรกทั้งสิ้น 32,729 บาทต่อไร่ และในปีที่ 2 ขึ้นไป 22,879บาทต่อไร่

ข้อมูลรายได้จากการผลิตมะนาว

ตารางที่ 18 แสดงรายละเอียดผลผลิตและรายได้จากการผลิตมะนาว

ช่วงอายุให้ผลผลิต (ปี)	คุณภาพผลผลิต	ราคาขายเฉลี่ย (บาท/ผล)	ผลผลิต (ผล/ไร่)	รายได้จากการผลิตมะนาว (บาท/ไร่/ปี)	รายได้รวม (บาท/ไร่/ปี)
1 ½ - 2	เกรด A	2.5	8,000	20,000	21,750
	เกรด B	1	1,500	1,500	
	ตกเกรด	0.5	500	250	
3	เกรด A	2.5	20,000	50,000	59,000
	เกรด B	1	8,000	8,000	
	ตกเกรด	0.5	2,000	1,000	

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 18 จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกมะนาวพบว่า ช่วงอายุให้ผลผลิตมะนาวในช่วงเริ่มให้ผลผลิตนั้น ผลผลิตมะนาวจะน้อย ประมาณ 10,000 ผลต่อไร่ต่อปี แต่เมื่อมะนาวมีการเจริญเติบโตเต็มที่อยู่ในช่วงอายุ 3 ปี จะพบว่าให้ผลผลิตดี ประมาณ 30,000 ผลต่อไร่ต่อปี

ข้อมูลต้นทุนและรายได้ของการผลิตมะนาว

ตารางที่ 19 แสดงรายละเอียดต้นทุนและรายได้ของการผลิตมะนาว

รายการ	มะนาวช่วงอายุ 1 ปี (บาท)	มะนาวช่วงอายุให้ผลผลิต 1 ½ - 2 ปี (บาท)	มะนาวช่วงอายุให้ผลผลิต 3 ปี (บาท)
รายได้จากการผลิตมะนาว	-	21,750	59,000
หัก ต้นทุนผันแปร	32,729	22,897	22,897
ต้นทุนคงที่	8,911	8,911	8,911
รวมต้นทุนทั้งหมด	41,640	31,808	31,808
กำไรสุทธิ	-41,640	-10,058	27,192

หมายเหตุ: ต้นทุนคงที่ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินต่อไร่/ต่อปี รวมกับค่าเช่าที่ดิน

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 19 พบว่าการปลูกมะนาวของเกษตรกรจะมีช่วงมะนาวยังไม่สามารถให้ผลผลิตคือช่วงอายุ 1 ปี เกษตรกรมีต้นทุนการผลิต 41,640 บาท/ไร่/ปี และเมื่อมะนาวให้ผลผลิตในช่วงอายุ 1 ½ - 2 ปีพบว่าขนาดทุนสุทธิ 10,058 บาท/ไร่/ปี จนเมื่อมะนาวให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 3 ปี พบว่ามีกำไรสุทธิ 27,192 บาท/ไร่/ปี

ข้อมูลผลตอบแทนการลงทุนในการผลิตมะนาว

อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) เป็นการวัดผลตอบแทนจากเงินลงทุน อัตราส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบจำนวนเงินที่ลงทุนกับกำไรสุทธิ ผลของ ROI จะช่วยให้สามารถประเมินการลงทุนว่าคุ้มค่าหรือไม่ สามารถคำนวณโดยใช้สูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$$

ตารางที่ 20 แสดงการคำนวณอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนผลิตมะนาว

อัตราผลตอบแทน	มะนาวช่วงอายุให้ผลผลิต 1 ½ - 2 ปี	มะนาวช่วงอายุให้ผลผลิต 3 ปี
จากเงินลงทุน (ROI)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$
	$\frac{-10,058 \times 100}{86,118}$	$\frac{27,192 \times 100}{86,118}$
	= -11.68%	=31.57%

หมายเหตุ: เงินลงทุนคือจำนวนเงินที่เกษตรกรลงทุนเริ่มแรกในการปลูกมะนาวคือ 688,950 บาท เกษตรกรผู้ปลูกมะนาวมีพื้นที่เฉลี่ยปลูกต่อราย คือ 8 ไร่ หรือคิดเฉลี่ยต่อไร่คือ 86,118 บาท

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 20 การคำนวณอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) แสดงให้เห็นว่าถึงแม้เกษตรกรจะต้องลงทุนในการผลิตมะนาวในช่วงที่ยังไม่สามารถให้ผลผลิตได้คืออายุ 1 ปี ถึง 41,640 บาท แต่เมื่อมะนาวให้ผลผลิตได้ในช่วงอายุ 1 ½ - 2 ปี พบว่าให้อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนขาดทุน 11.68% และเมื่อเข้าสู่ช่วงให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 3 ปี พบว่าให้เงินอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนเพียงแค่ 31.57% จึงแสดงให้เห็นว่าการลงทุนนั้นมีความคุ้มค่าในการลงทุนแต่ไม่มากเมื่อเทียบกับการผลิตไม้ผลชนิดอื่น

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกไม้ผลในจังหวัดนครปฐม

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ซึ่งมีอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก และมีประสบการณ์ในการปลูกไม้ผลมาแล้วอย่างน้อย 20-30 ปี ส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครอบครัวร่วมกับการจ้างแรงงาน ซึ่งจะจ้างแรงงานเป็นครั้งคราว

ข้อมูลการผลิตไม้ผลในจังหวัดนครปฐม

พื้นที่ปลูกไม้ผลเป็นพื้นที่ลุ่ม ดินเหนียว ปลูกแบบยกร่องสวนอาศัยน้ำจากแหล่งธรรมชาติ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่ปลูกไม้ผลรวมกันในพื้นที่เดียว และจะปลูกร่วมกับพืชชนิดอื่น 2-3 ชนิด เช่น

กล้วย หนาก เป็นต้น เกษตรกรผู้ปลูกไม้ผลส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรรายย่อย มีสถานภาพเป็นเจ้าของสวนและใช้ทุนตนเองเป็นหลัก และมีการกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านและธนาคารภาครัฐบ้างเพียงเล็กน้อย

ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน และผลตอบแทนในการผลิตไม้ผล

ต้นทุนการผลิตไม้ผลพบว่า การผลิตส้มโอมีของเกษตรกรจะมีช่วงส้มโอยังไม่สามารถให้ผลผลิตคือช่วงอายุ 1-3 ปี พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการผลิต 51,257 บาท/ไร่/ปี ในปีแรก และ 38,288 บาท/ไร่/ปี ในปี 2-3 ซึ่งเป็นต้นทุนผันแปรรวมกับต้นทุนคงที่ และเมื่อส้มโอให้ผลผลิตในช่วงอายุ 4-5 ปีพบว่ามีกำไรสุทธิ 25,712 บาท/ไร่/ปี จนเมื่อส้มโอให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 6-7 ปี พบว่ามีกำไรสุทธิ 125,712 บาท/ไร่/ปี และเมื่อนำมาคำนวณอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) แสดงให้เห็นว่าถึงแม้เกษตรกรจะต้องลงทุนในการผลิตส้มโอในช่วงที่ยังไม่สามารถให้ผลผลิตได้คืออายุ 1-3 ปี ถึง 127,833 บาท แต่เมื่อส้มโอให้ผลผลิตได้ในช่วงอายุ 4-5 ปี พบว่าให้อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน 42.9% และเมื่อเข้าสู่ช่วงให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 6-7 ปี พบว่าให้เงินอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนสูงถึง 209.98% จึงแสดงให้เห็นว่าการลงทุนนั้นมีความคุ้มค่าในการลงทุนอย่างยิ่ง ถึงแม้จะต้องลงทุนในช่วงการผลิตระยะแรก แต่เกษตรกรสามารถมีรายได้จากการปลูกพืชชนิดอื่นร่วมกับการปลูกส้มโอระยะแรก เช่น กล้วย หนาก เป็นต้น

การผลิตปลูกชมพูของเกษตรกรพบว่า จะมีช่วงชมพูยังไม่สามารถให้ผลผลิตคือช่วงอายุ 1 ปี เกษตรกรมีต้นทุนการผลิต 33,566 บาท/ไร่/ปี ซึ่งเป็นต้นทุนผันแปรรวมกับต้นทุนคงที่ และเมื่อชมพูให้ผลผลิตในช่วงอายุ 1-1½ ปี พบว่ามีกำไรสุทธิ 9,230 บาท/ไร่/ปี จนเมื่อชมพูให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 3 ปี พบว่ามีกำไรสุทธิ 80,980 บาท/ไร่/ปี และเมื่อนำมาคำนวณอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) แสดงให้เห็นว่าถึงแม้เกษตรกรจะต้องลงทุนในการผลิตชมพูในช่วงที่ยังไม่สามารถให้ผลผลิตได้คืออายุ 1 ปี ถึงไร่ละ 33,566 บาท แต่เมื่อชมพูให้ผลผลิตได้ในช่วงอายุ 1-1½ ปี พบว่าให้อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน 18.24% และเมื่อเข้าสู่ช่วงให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 3 ปี พบว่าให้เงินอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนสูงถึง 160.04% จึงแสดงให้เห็นว่าการลงทุนนั้นมีความคุ้มค่าในการลงทุนอย่างยิ่ง ซึ่งการผลิตชมพูจะมีการลงทุนในช่วงยังไม่ให้ผลผลิตเพียงแค่ 1 ปีเท่านั้นแต่เมื่อชมพูให้ผลผลิตพบว่าเกษตรกรจะคุ้มค่าต่อการลงทุน

การผลิตฝรั่งของเกษตรกรพบว่า จะมีช่วงฝรั่งยังไม่สามารถให้ผลผลิตคือช่วงอายุ ½ - 1 ปี เกษตรกรมีต้นทุนการผลิต 38,106 บาท/ไร่/ปี และเมื่อฝรั่งให้ผลผลิตในช่วงอายุ 1 ปีพบว่ามีกำไรสุทธิอยู่ 6,054 บาท/ไร่/ปี จนเมื่อฝรั่งให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 2 ปี พบว่ามีกำไรสุทธิ 72,954 บาท/ไร่/ปี และเมื่อนำมาคำนวณอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) แสดงให้เห็นว่าถึงแม้เกษตรกรจะต้องลงทุนในการผลิตฝรั่งในช่วงที่ยังไม่สามารถให้ผลผลิตได้คืออายุ ½ - 1 ปี ถึง 38,106 บาท และเมื่อฝรั่งให้ผลผลิตได้ในช่วงอายุ 1 ปี พบว่าให้อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนอยู่ 6.18% และเมื่อเข้าสู่ช่วงให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 2 ปี พบว่าให้เงินอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนสูงถึง 74.49% จึงแสดงให้เห็นว่าการลงทุนนั้นมีความคุ้มค่าในการลงทุน ซึ่งการผลิตฝรั่งถึงแม้ในระยะแรกในการผลิตจะขาดทุนแต่ก็เพียงระยะสั้นแค่ 1 ปีเท่านั้นแต่เมื่อฝรั่งให้ผลผลิตพบว่าเกษตรกรจะคุ้มค่าต่อการลงทุน

การผลิตมะนาวของเกษตรกรพบว่า จะมีช่วงมะนาวยังไม่สามารถให้ผลผลิตคือช่วงอายุ 1 ปี เกษตรกรมีต้นทุนการผลิต 41,640 บาท/ไร่/ปี และเมื่อมะนาวให้ผลผลิตในช่วงอายุ 1 ½ - 2 ปีพบว่า พบว่าขนาดทุน

สุทธิ 10,058 บาท/ไร่/ปี จนเมื่อมะนาวให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 3 ปี พบว่ามีกำไรสุทธิ 27,192 บาท/ไร่/ปี และเมื่อนำมาคำนวณอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return On Investment: ROI) แสดงให้เห็นว่าถึงแม้เกษตรกรจะต้องลงทุนในการผลิตมะนาวในช่วงที่ยังไม่สามารถให้ผลผลิตได้คืออายุ 1 ปี ถึง 41,640 บาท แต่เมื่อมะนาวให้ผลผลิตได้ในช่วงอายุ 1 ½ - 2 ปี พบว่าให้อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนนั้นขาดทุน 11.68% และเมื่อเข้าสู่ช่วงให้ผลผลิตเต็มที่ในช่วงอายุ 3 ปี พบว่าให้เงินอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนเพียงแค่ 31.57% จึงแสดงให้เห็นว่าการลงทุนนั้นมีความคุ้มค่าในการลงทุนแต่ไม่มากเมื่อเทียบกับการผลิตไม้ผลชนิดอื่น

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานด้านต้นทุนต่อหน่วยในระบบการผลิตพืชสวน นักวิจัยสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพิจารณางบประมาณงานวิจัยได้อย่างเหมาะสม
2. เป็นแนวทางสำหรับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และผู้ประกอบการในการตัดสินใจลงทุนผลิตพืชสวน
3. หน่วยงานภาครัฐสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการคำนวณค่าทดแทนในกรณีเกิดภัยธรรมชาติได้

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพร แก้วมณีชัย. 2544. การวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน และความเสี่ยงของการผลิตหน่อไม้ฝรั่ง ระหว่างปลอดภัยโดยมีสัญญาซื้อขายและการผลิตที่ใช้สารเคมีโดยไม่มีสัญญาซื้อขาย ในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉัตร ชำของ. 2533. ศึกษาต้นทุน และผลตอบแทนการผลิตผักกวางมั่ง และไม่กวางมั่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชุตินา ธัญญรักษ์. 2546. การวิเคราะห์ ต้นทุน และผลตอบแทนจากการลงทุนในการเพาะเห็ดหูหนู เพื่อการค้า ในเขตจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฐิตาภรณ์ สิ้นจรรยาศักดิ์. 2552. การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายได้ ต้นทุนผลตอบแทนจุดคุ้มทุน และส่วนเกินที่ปลอดภัยจากการผลิตมะนาวในฤดูกลางและนอกฤดูกลาง. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 15(4): 611- 628.
- ธนกร โชคศิริวัชร. 2554. การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดภัยกับการผลิตผักโดยใช้สารเคมี. เอกสารค้นคว้าอิสระ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เบญจมาศ จันทร์แก้ว. 2538. วิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของการผลิตผักโดยใช้สารธรรมชาติ และสารเคมี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วีรี เวชวิมล. 2549. การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน. เอ็มพันธ์: กรุงเทพมหานคร.
- ศูนย์สารสนเทศ 2556. รายงานข้อมูลภาวะการผลิตพืช. กรมส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ.
- อุกฤษฏ์ พงษ์วานิชอนันต์. 2552. การศึกษาต้นทุน และผลตอบแทน การผลิตอ้อยโรงงาน ตำบลอนเจดีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ปีการเพาะปลูก 2550/2551. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาคผนวก



สวนส้มโอปลูกเชิงเดี่ยว



สวนส้มโอปลูกร่วมกับพืชอายุยาว



สวนส้มโอปลูกร่วมกับพืชอายุสั้น



สวนชมพู



สวนมะนาว



ภาพที่ 1: สำรวจแหล่งผลิตไม้ผลในพื้นที่จังหวัดนครปฐม



ทดสอบแบบสอบถามเบื้องต้น



สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกฝรั่ง



สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอ



สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกชมพู



สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกมะนาว

ภาพที่ 2: สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ผลิตไม้ผลในพื้นที่จังหวัดนครปฐม



ภาพที่ 3: ปัจจัยการผลิตไม้ผล